

Petr Mach: Jourová je zbytečná a nevidí si na špičku nosu

- CZ24 News | 4. května 2020

EU: Vydávat dluhopisy? To EU udělat nesmí, varuje Petr Mach (Trikolóra). Prý ale hrozí, že Unie vlastní pravidla obejde.

„Není ale žádný důvod, abychom my ručili za dluhy jiných,“ dodává zkušený ekonom, bývalý předseda Strany svobodných a v minulosti také poradce prezidenta Václava Klause v rozhovoru. Prý by bylo lepší, aby Češi emitovali vlastní dluhopisy. Mach ostře reaguje i na slova eurokomisařky Věry Jourové na adresu Maďarů a Poláků. Velmi ho zaujal také návrh filantropa George Soroše...

Nyní diskutujeme o tzv. eurobondech, tedy dluhopisech, které by emitovala přímo EU. Společné dluhopisy by pomohly ekonomikám zasaženým řáděním koronaviru. Jižní státy Unie by chtěly jejich prostřednictvím rozprostřít dluh na všechny zúčastněné. Jak se k této myšlence stavíte? Není to jen oddalování problémů?

EU smí dělat jen věci, které jí dovolují zakládající smlouvy. Článek 310 Smlouvy o fungování Evropské unie říká, že rozpočet EU musí být vyrovnaný. Takže **EU dluhopisy vydávat jednoduše nesmí**. Dluhopisy si smějí vydávat jednotlivé státy a taky to nepochybně budou dělat.

Tak proč se o eurobondech mluví jako o řešení?

EU může tento zákaz obejít, jako to udělala v minulé dluhové krizi, kdy někteří členové EU vytvořili ESM (záchranný fond eurozóny) jako instituci existující paralelně vedle EU. Ta vydává dluhopisy, za které ručí členské státy.

Mělo by se Česko také solidárně zapojit?

Určitě ne. Není k tomu žádný důvod. Každý stát si může vydávat dluhopisy, dokud mu někdo je ochoten půjčovat. **Není ale žádný důvod, abychom my ručili za dluhy jiných.** Nehledě na to, že sami také vytvoříme letos obrovský dluh. Když chtěli zadlužit ČR v roce 2008 a namočit nás do těchto dluhových mechanismů, rozlítlo mě to natolik, že jsem proti tomu aktivně bojoval, organizoval demonstrace, a dokonce založil politickou stranu. Doufám, že tentokrát nikoho ve vládě ani v opozici ani nenapadne nás do toho uvrtat.

Jaký podle vás bude dopad takového návrhu na jednotu Evropské unie? Dokáží členské státy vystupovat jednotně a nějaký záchranný model efektivně sestavit?

Jestli nový záchranný fond vznikne, bude to fond koalice ochotných. Nemůžou nutit nikoho, aby se do něj přidal. Ale pochybuju, že fond vznikne. Budou do něj chtít jít ty státy, které budou doufat, že z něj budou čerpat půjčky snadněji a levněji, než jak by to zvládly samy vydáním svých vlastních dluhopisů. Naopak, kdo si sám dokáže půjčit levněji, tomu nebude dávat smysl do něj jít.

Není to jediný nápad, o kterém by stálo za to diskutovat. Finančník George Soros navrhuje, že by EU měla vydat věčné dluhopisy, u nichž není třeba jistinu splatit. Co na takový nápad říkáte?

Jak jsem říkal, **EU nesmí vydávat žádné dluhopisy, natož dluhopisy věčné, které se nikdy nesplácí**. Nekonečný dluhopis může vydat někdo, kdo předpokládá, že bude existovat věčně a fakt,

že dluhopis nebude nikdy splacen, může kompenzovat atraktivním úrokem slíbeným na věčnost. Ale řekněte — koupili byste si od EU dluhopis — třeba i s úrokem 5 %, který nebude nikdy splacen, kdybyste se obávali, že za 10 let nemusí EU existovat?

Takže jestli obejdou zákaz vydávání dluhopisů a vydá je ESM nebo nějaký nový podobný fond, budou to opět dluhopisy garantované členskými státy. Až se pak EU rozpadne, povinnost do nekonečna splácet úroky zůstane na bedrech členských států. **Rozhodně nesmíme jako Česká republika do ničeho takového jít.**

Takže je pro nás výhodné zadlužit se sami — mít deficit a vydat vlastní dluhopisy?

Ano, a tak to i bude. Náš dluh je 30 % HDP, což je o dost méně, než mají jiné země v EU. Pokud se nyní zadlužíme sami, nebude to pro nás tak drahé, jako kdybychom se zadlužili prostřednictvím nějakého fondu EU, kde bychom ručili i za dluhy jiných, horších dlužníků.

Poslanec Jan Skopec se chlubí úspěchem. Sněmovní Výbor pro evropské záležitosti přijal jím tvořené usnesení, že je potřeba odmítnout tzv. Zelenou dohodu pro Evropu a vyzval vládu, aby iniciovala na úrovni EU její revizi. Vítáte tento krok? A domníváte se, že Andrej Babiš najde odvahu jít do toho?

Měl by takové usnesení přijmout celý parlament a zavázat tak vládu tyto „zelené“ plány v Bruselu **odpískat**. Je celkem smutné, že naše vláda pouze plánuje deficit a zadlužení jako jedinou reakci na koronavirus. Měli by přijít krom toho s osvobozujícím balíčkem opatření — ve kterém by bylo **kompletní zrušení dotací na soláry a biopaliva, zrušení dotací na „gendernesmysly“ a politické neziskovky a zrušení zbytečných úřadů**. Toho je ale stále z říše fantazie.

Jak reagovat na slova Věry Jourové, která naznačila, že vývoj v některých státech EU sleduje Komise pečlivěji? „Mám problém smířit se s tím, že vývoj v těchto zemích probíhá takovým směrem. Takový vývoj evropská pravidla ani nepředvíдалa,“ komentovala údajnou erozi demokracie v zemích EU Jourová. Jde o jakési varování směrem k Maďarsku a Polsku?

Nevidí si na špičku nosu. Většina zemí EU je v nouzovém stavu, ve kterém omezily různá základní práva. Ve Francii třeba pokutují lidi za to, že si jdou něco koupit dál od bydliště nebo si kupují něco, co nutně nepotřebují, třeba barvu na vlasy. Opatření v Maďarsku jsou zhruba taková jako u nás. **Jourová a její úřad jsou jednoduše zbyteční**. Kdybychom se zítra ráno probudili a ten její úřad neexistoval a ona se vrátila domů, o nic užitečného bychom nepřišli. Ale myslím, že ona už nikoho nezajímá.

Bude podle vás vlivem současné pandemie sílit volání po fiskální unii v rámci EU? Tuto obavu vyslovil viceguvernér ČNB Marek Mora. Co by takový tlak znamenal pro nás?

Já jsem v tomto optimistický: nebude. Tato krize odhalila důležitost národních států a nadbytečnost EU. Každý stát si teď bude naopak víc hlídat své peníze. Lidé žádnou fiskální unii nechtějí. Jsem přesvědčen, že premiér Babiš to ví, a nekývne EU na žádný společný dluhový plán ani nové daně EU nebo vyšší příspěvky do EU. Jinak by to i mě, který se z politiky stáhl, rozlítilo tak, že bych šel zas klidně někam demonstrovat.

V poslední době narůstá počet známých osobností, které se vyslovují proti euru. Jak Mora, tak třeba odborářský předák Josef Středula se nyní staví k myšlence adopce společné unijní měny Českou republikou spíše zamítavě. Domníváte se, že koronavirová krize obrátí i některé dříve zavilé zastánce eura na stranu české koruny?

Legrační byl bulharský premiér, který řekl, že chce dostat rychle Bulharsko do eura, protože doufá, že si bude moci půjčovat peníze z různých záchranných fondů. Naše země je v tomto dospělejší a odpovědní **lidé ve vládě i centrální bance vidí, jak by byl pro nás vstup do eura škodlivý.** Argumenty proti vstupu do eura jsou stejné jako před deseti lety — nechceme doplácet na ostatní skrze záchranné fondy a chceme mít vlastní měnu, aby její kurz mohl reagovat na krizi a abychom případným oslabením koruny mohli zvýšit export a dostat se z krize. Nyní to naštěstí pochopí pár dalších lidí.

Je na Čechy také nahlíženo jako na „neposlušné“? Jakou zkušenost jste měl za svého působení v Evropském parlamentu vy? Patříme podle vás do stejné škatulky s Maďary a Poláky?

V Evropském parlamentu jsem byl tehdy (2014–2017) za Českou republiku jediný rebel. Jinak to byli poslušní a servilní europeisti a taková byla i naše vláda. A podle jednoho poslance samozřejmě nikdo neposuzuje celou zemi. Situace se ale změnila. Pro Brusel je nyní Česká republika — stejně jako Maďarsko — země, která odmítla migrační kvóty, nežene se do eura a nejspíš se jim vykašle na eurobondy.

Petr Mach